

Reactie op Fortuijn, Eelco - Regionalisering of duurzame liberalisering

Moniek Zegers

Het stuk van Eelco roept bij mij een aantal vragen op. Ik denk dat er een aantal stappen worden overgeslagen of dat er tenminste vooraannames worden gedaan die misschien niet worden gedeeld.

De eerste vraag is wat mij betreft; delen jullie de probleemstelling? Wat is er werkelijk aan de hand in de wereld en wat zijn onderliggende oorzaken? Naar mijn mening is dat het volgende (zie ook lezing van Jan Pronk die ik jullie eerder stuurde):

1. Globalisering leidt tot oneerdelijke verdeling. Globalisering leidt tot een grotere ongelijkheid niet alleen in de inkomens- en welvaartsverdeling zelf, maar ook in de toegang tot markten waar de economische mogelijkheden worden bepaald, alsmede in de toegang tot het publieke domein waar de politieke beslissingen worden genomen. Grofweg kan 2/3 van de wereldbevolking kan aanhaken bij de globalisering en 1/3 niet. Teneinde de huidige levensstandaard te behouden zal die 2/3 de overige 1/3 blijven uitsluiten. Dat is niet moeilijk voor de rijkere 2/3, omdat zij ook de beslissingsmacht heeft.
2. Globalisering leidt tot verzet; enerzijds tegen de uniforme waarden van de globalisering (cultureel en politiek) en anderzijds tegen de ongelijke verdeling. Verzet van degenen die zich buitengesloten voelen, genegeerd, niet gerespecteerd, onrechtvaardig bejegend, vernederd. Verzet van degenen die geen kans meer zien om langs reguliere economische en politieke weg - de markt, de democratie – volwaardig mee te doen met de maatschappij. Zij zullen zich terug trekken op de eigen, door henzelf bepaalde identiteit binnen een eigen groepscultuur. Zij zullen in de verleiding komen zich te keren tegen het hen van boven opgelegde maatschappelijke systeem. In tal van ontwikkelingslanden, en niet alleen daar, heeft dat geleid tot verzet en geweld:

Belangrijk **uitgangspunten** voor de oplossingen zouden dan ook moeten zijn:

1. **Uitgaan van schaarste.** De aanslag van het kapitalistische globaliseringproces op schaarse omgevingsfactoren als water, vruchtbare grond, energie en natuurlijke hulpbronnen vormt een bedreiging voor het voortbestaan, leven en samenleven van velen. Vermindering van de armoede vereist niet alleen herverdeling van de groei. Dat zou politiek niet zo moeilijk zijn. Nee, vermindering van de armoede vereist herverdeling van hetgeen fysiek schaars is dan wel alleen met hoge kosten minder schaars kan worden gemaakt. Dat betekent dat vermindering van de armoede niet anders dan ten koste kan gaan van de mensen die zich de schaarse middelen hadden toegeëigend. De mensen die het beter hebben dan de rest zullen een stap terug moeten doen. Dat wordt niet alleen gevraagd van de rijken, maar van allen die het al een beetje hebben gemaakt, pak weg tweederde van de wereldbevolking, de mondiale middenklasse. Zij zijn het die de betere grond bezetten, zich in de economisch meer aantrekkelijke gebieden hebben gevestigd, zich van voldoende energie, water en sanitaire voorzieningen verzekerd weten, voor zich zelf en de anderen die tot die klasse behoren de toegang tot goed onderwijs en een goede gezondheidszorg hebben georganiseerd, de kosten daarvan hebben opgebracht en de weg weten naar politici, ambtenaren en deskundigen – behorend tot dezelfde klasse – om de continuïteit van

dat alles zeker te stellen. Een andere verdeling van die schaarse middelen, dan wel meer overheidsuitgaven die vooral ten goede komen van de mondiale onderklasse, zullen zij proberen tegen te houden met politieke middelen.

2. **Erkennen van culturele en politieke verschillen en erkennen van de behoefte aan een culturele en politieke identiteit.** Een systeem hoeft niet voor alle landen te werken.

De pijlers van liberalisering legt Eelco duidelijk uit; ik interpreteer het als de randvoorwaarden die vervuld moeten zijn om liberalisering als systeem effectief te kunnen laten zijn. Maar de uitgangspunten van liberalisering zijn mij nog altijd niet duidelijk. Ik vraag me af of ze overeen komen met de bovenstaande uitgangspunten.

Voor zover ik het begrijp gaat liberalisering niet uit van schaarste want (ik weet niet of die vooronderstellingen kloppen, maar dit zijn mijn gedachten):

- Het gaat niet uit van de werkelijke behoefte (dat wat de mens nodig heeft om een menswaardig bestaan te leiden), maar het creëert behoefte.
- Het stimuleert mobiliteit van bedrijven want goederen moeten op die plaats geproduceerd worden waar de productie (arbeid) het goedkoopste is. Dat leidt tot onnodig vervoer. Eelco, waar baseer jij op dat internalisering van kosten zal leiden tot regionalisering? Is dat berekend? Blijven de verschillen tussen regio's (voorlopig) niet te groot, zodat het voordeliger blijft om elders te produceren?
- Ik snap je beredenering dat gebrek aan peiler 1 leidt tot concentratie van eigendommen. Maar het lijkt mij, uitgaande van schaarste, niet haalbaar om tot verbetering van het huidige systeem te komen. De 2/3 blijft er belang bij hebben om de 1/3 buiten te sluiten (gezien onzekerheid over schaarste). Dus die 2/3 zal nooit bereid zijn de regels ten nadele van hen essentieel aan te passen.

Verder ontbreken er naar mijn idee mechanismen in het systeem van liberalisering waardoor het ontbreekt aan zelfregulering of sociale controle. Het zal je niet lukken om dat met regelgeving af te dwingen (bv. compensatieregelingen zoals Eelco die uiteen zet), zolang die 2/3 rijken die hun eigen levensstandaard willen beschermen de beslissingsmacht hebben. En hier ligt nou juist de meerwaarde van regionalisering, voor zover ik het begrijp. Het model van regionalisering gaat er namelijk van uit dat er welvaart ontstaat als eigendom, productie, en consumptie nauw verbonden worden met de regio. Daarbij hebben de verschillende partijen uit een betreffende regio dezelfde belangen (optimalisering van de betreffende regio in zowel economisch als sociaal opzicht). In het belang van de regio beantwoorden zij de volgende vragen:

- Wat wordt er geproduceerd?
- Waarom produceren we niet wat we nodig hebben en wel wat we niet nodig hebben?
- Hoe wordt er geproduceerd?
- Waar wordt er geproduceerd?

Dit zijn mijn vragen en gedachten, heel kort verwoord. Het is zeker niet volledig, maar dat is mijn bedoeling ook niet. Wel hoop ik nu alvast wat stof tot nadenken te geven, zodat er mogelijk meer komt uit de discussie vrijdag. Heeel jammer dat Egon en ik er niet bij kunnen zijn. Het zijn namelijk vragen die ik voor mezelf nog niet heb kunnen beantwoorden. Ik ben dan ook heel erg benieuwd naar het resultaat van de dag. Maar dat horen we vast van Eelco.